

# V R T E C

Izhaja  
1. dné  
vsacega  
meseca  
na celej  
pôli in  
stoji za  
vse leto  
2 gl.  
60 kr.,  
za pol  
leta 1 gl.  
30 kr.  
av. vr.



Naroč-  
nina se  
naprej  
plačuje  
in po-  
šilja u-  
redništ-  
vu v  
Lingar-  
jevih  
ulicah  
hiš. št. 1  
v Ljub-  
ljani.

## Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 4.

V Ljubljani 1. aprila 1880.

Leto X.

### Puščavnik.

Kaj mene túkaj zdaj skrbi,  
Kakó po zèmlji se godí!  
Minilo mi je dvájset lét,  
Kar bézal sem iz tebe, svét!

Zamán sem pròsil te mirú,  
Zamán pokôja in hladú;  
Ukvárjal sem se ter potíl,  
Nikóli nijsem sréčen bil.

Srebrá, zlatá sem tám iskal  
In po nasládah zéjen gnál;  
Hrepènel sem po slávi mlád,  
Utrgal, vkúsil mnôgi sád.

Poljé sem kôpal in orál,  
Zasájal tukaj, tám sejál;  
Zverí je mèni pásel gòzd,  
Dajál vinógrad sládkí gròzd.

Ográdil vrt sem, délal dvòr:  
Odšlá je noč in prišel zòr,  
Kadil se je na tléh pepél,  
Kjer prej mi stál je grad vesél.

Bridkóst me v prsih pèkla je,  
Po lici sólza tékla je;  
Ni človek a ni Bóg z nebés  
Sušit prišel mi nij očés.

Z menój igrála se je strást,  
Dajála gréhu me v oblást,  
Pehála me je od Bogá,  
A napolnila nij srcá.

Sedáj me strást miníla je,  
In skrb se izgubíla je;  
Tolažba moja Bóg je sám,  
Ter úpanje le vánj imó.

On dvòr je mój, on dóm je mój,  
Zató mu, duša! slavo pój;  
Umrle je v tebi ves prepír,  
Nasétil sládkí v té se mír!

Zarumení se v zòr nebó  
In prvo ptíče je glasnó,  
Ko iz očíj mi zbégne sèn,  
Da vstanem, môlim, idem vèn.

Koráke vidí môjih nóg  
In déla vsa nebéski Bóg;  
On hrani, kakor ptíco me,  
Odéva, kot cvetlico me.

Zató rad môlim in klečím,  
Ker iz njegovih rók živím,  
Ker mi obéta rajski vrt,  
Ko pride pó-me béla smrt.

## Povsod je dobro, a domá najboljšé.

(Resnična dogodba.)

Mnogo ljudi je dandanes, katerim v domovini ne dopade več. Zdi se jim, da je predolgočasno domá med svojimi; vse jim je predrago, ali jim je pa pretežavno obdelovati zemljo, katero so njihovi prádedi orali. Nekaterim ni vlada po godu; nekaterim zopet to in óno ni po volji, a tudi taki so, ki sami ne vedó, česa jim nedostaje. K tem nezadovoljnostim se pridružijo še vabila prijateljev in znancev, ki so domovino užé poprej bili zapustili ter so odšli daleč tjà nekam preko morja v tuje kraje. Morda da je ta ali óni izmed sto takih ljudi tudi zadel svojo srečo, ter mu v daljnjej deželi grè vse dobro in srečno izpod rok — ako je namreč priden delavec ali pa razumen rokodelec: Tak potem sporočuje svojo srečo domóv — in glej! takój jih je mnózica, ki hití za njim v tujo deželo iskat sreče, ne pomisléč, kam gré, kakó in zakaj.

A še mnogo več jih je, ki prišedši na nov svet, niso tako srečni. Ali ne znajo tujega jezika, ali niso dosti premožni, ali niso vajeni težkega dela, ali jih pa — in to se največkrat primeri — zalezujejo bolezní in varalci (goljufi); ob kratkem: huda se jim godí. Taki se tedaj hitro in zeló kesajo, da so zapustili drago jim domovino in se podali v tuj svet. Radi bi se vrnili domóv, ali sram jih je stopiti domačim pred oči s praznimi rokami, a tudi novcev jim manjka za daljno pot v domačijo.

Naj bi pod istim solncem v tujej deželi bilo še tako dobro in prijetno — domá v dragej domovini je vendar še boljše in prijétnejše. Delati mora človek povsod, in nikjer ne leté lenuhu pečeni golobje v usta. A kdor je tako nespameten in misli, da, ako jo je preko morja v tuje kraje potegníl, da mu ondu ne bode treba delati, ter bo brez vsega dela in truda le dobro vžival, — ta se strašno vará in kmalu se bode kesál, a prepozno! Pokazati vam hočem v naslednjej pripovedki, da je temu res takó.

Pred nekaj leti je živel na Češkem imovít, pa užé precej priletan kmet. Naveličal se je bil, kakor je sam večkrat pripovedoval, dolgočasnega kmetovanja in sklenil je v Ameriko se podati. Morda si je mislil, da je ondu blažena dežela, v katerej kar po drevesih klobase rastó in se mleko in vino kar v potokih cedí; da ondu ni treba delati in se mučiti, da se ondu le poséda in postopa, a živeža in družih taci potrebni stvari je kar na kupe.

Imel je kmetič, o katerem vam pripovedujem, odraslega sina in tudi odraslo hčer. Sin, ki je bil še dosti pameten in previden, prizadejal si je mnogo, da bi odvrnil ljubega očeta od njegovega sklepa in nespametnega preselevanja v daljno, tujo deželo. Ali bilo je vse zamán. Sinove prošnje in pregovarjanja razjezile so starega očeta še bolj. Prodal je vse svoje pohištvo, izplačal sinu njegov delež ter ga je preklinjal, ker rajši ostaja domá v krompirjevej deželi, nego da bi se preselil v deželo zlatá in obilosti. Pobasal je stavec lepo gotovino in odrinil v — Ameriko.

Pretekli ste dve leti, da nista sin ne hči slišala nič od njega. Oče jima iz daljne Amerike ni nikoli nič poročal. Sin, ki je bil domá ostal, vzel si je pobožno in pošteno deklè za ženo, ter je ž njo tudi majheno kmetijo pri-

ženil. Gospodarila sta obá pridno in varčno, ter sta si kmalu nekoliko sto goldinarjev prihranila.

Naposled pride vendar pismo od očeta iz Amerike, a ne na sina, nego v roke omožene hčere, katera ni bila ravno premožna, in bi bila mogla iti tudi za očetom, kakor hitro bi bil oče za njo v Ameriki neko posestvo kupil. To je bilo veselje, ko je pismo prišlo. Drago poštnino so radi plačali, ker so mislili, da Bog zna, kako velika sreča se jim v pismu sporočuje. Naglo razpečatijo pismo, beró in beró, ali svojim očem ne verujejo. Niti najmanjše besedice ni od velike sreče! Nič od domišljenega ugodnega življenja v Ameriki! Drago in zanimivo pismo ni imelo družega v sebi nego obžalovanje in kesanje zaradi velike neumnosti, da je zapustil domovino in se podal v daljno, tujo deželo, kjer nima nobenega prijatelja, nobenega znanca. Na koncu pisma je bila pristavljena prošnja: „Za božjo voljo, prosim vas, pošljite mi toliko denarja, da se morem vrniti k vam domóv!“

Hči je prinesla pismo svojemu bratu. Ko ga je tudi ta prečital, rekel je: „Starega očeta ne smemo zapustiti, ker tó bi bilo zoper zapoved božjo. Jaz mu pošljem toliko denarja, da se vrne domóv.“ Dobri in pošteni sin je to tudi takój storil.

Oče se povrne iz Amerike. Ko stopi v sinovo hišo, malo da se na tla ne zgrudi od velike sramote. „Za hlapca ti hočem služiti,“ govori oče ves skesán, „samo to te prosim, odpusti mi mojo neumnost!“

„Tega ne, ljubi oče,“ reče sin, „jaz vam hočem skrbeti za vse, da vam ne bode treba pomanjkanja trpeti na stare dni!“ —

Tacih žalostnih dogodob se znabiti še več nahaja po svetu, a tacih poštenih sinov gotovo ni mnogo.

J. Š.

## Car in kmetica.

Aleksander Véliki, car ruski, ki je storil mnogo plemenitega za svoje ljudstvo, je jeden izmed ónih vladarjev, katerih imé in plemenitost bode živela na veke v hvaležnem spominu potomstva. On se je uvekóvilil ne samo po mnogih bojih in pobédah, temveč po plemenitih dejanjih in izkazovanji svojega dobrega srcá. To nam priča zgodovina, a tudi naslednja kratka pripovedka, katero smo posneli od nekega ruskega pisatelja, da jo podamo vam, ljubi otroci, v pouk in zabavo.

Bilo je 1824. leta, da je car Aleksander potoval v neko oddaljeno deželo svoje velike države, prepričat se na lastne oči, kako njegov namestnik opravlja izročena mu državljanska opravila. Spremljal ga je na tem potu njegov pobočnik, general D. Primerilo se je pa, da se potujočemu caru necega dne na cesti, in to na precej samotnem kraji, polomi kočija. Ne kaže mu družega, nego zadržati se nekoliko časa na tem samotnem kraji, dokler njegovi služabniki ne popravijo, kar se je bilo poškodovalo.

Nekoliko pozneje po tem dogodku dospéla je kočija generala D., kateremu je bil car naročil, da se naj vozi za njim po istem potu. General D. ukaže takój svojo kočijo ustaviti, skoči iz kočije ter stopi k vladarju. Ali Aleksander mu zapové, da naj zopet nazaj v kočijo stopi, ter se naj naprej

pelje in na bližnjem postaji naj ga počaka. „Tukaj,“ reče Aleksander, „mi vi ne morete ničesar pomagati; ako pa naprej otidete, lahko na bližnjem postaji pred mojim dohodom vse potrebno pripravite za daljno vožnjo, da se to prihití, kolikor se je zdaj zakasnilo.“

General D. posluša, in se odpelje naprej. Komaj da je bil odšel, pristopi neka stara ruska kmetica k caru in ga prav priprosto vpraša:

„Pridete li iz Petrograda, milostivi gospod?“

Car reče, da pride.

„Vi ste gotovo v službi pri caru?“

„Sem,“ odgovori car.

„Ste li mi prinesli pismo z novci od mojega sina?“

„Nisem. — In kdo je vaš sin?“ vpraša dalje car ubožno kmetico.

„Kaj? Vi ne poznate mojega preljubega Ivana in vendar pravite, da ste v službi pri caru? Moj sin pri caru peči kuri v zimskeji palači?“

Caru dopade ta priprosta odkritosrčnost uboge kmetice in si dá obširneje pripovedovati od njenega sinú.

Kmetica mu pripoveduje: „Ker sem jaz užé stara in si ne morem sama kruha zaslužiti, pošlje mi moj sin od svoje plače vsako leto po 50 rubljev; a zdaj mi je pisal, da bom te novce prejela iz rok nekega carskega služabnika, ko se bo svetli car skozi te kraje peljal.“

Car Aleksander se sladko nasméhne in reče: „Zdaj se spominjam; — prav govorite, žena! Vaš sin ni ravno pisma pisal, a dal je novce za vas nekemu častniku, ki cara spremlja. Mótite se le v številu; sin vam ni samo 50, nego celih 500 rubljev poslal.“

Kmetica se ustraši in vpraša: „Je-li to resnica?“

„Resnica je,“ reče car. „Idite le na bližnjo postajo, 'ondu najdete častnika, ki vam bode novce izročil.““

Zdaj jej car natančno opiše generala D., in jej reče: „Kadar tacega človeka najdete, tirjajte od njega, da vam izplača 500 rubljev.““

Uboga kmetica podá caru roko, prijazno se mu zahvali za njegovo sporočilo, ter otide takój na bližnjo postajo.

Tja dospévši, kmalu najde generala D.; stopi k njemu in mu reče: „Gospod, prosim za svojih 500 rubljev, katere vam je moj sin v Petrogradu izročil.“

General D. jo debelo gleda, ter si misli, da je uboga žena obnorela. Pomiluje jo in pravi: „Vi se mótite, draga mati. Znabiti da je kdo drugi, ki vam ima kaj prinesti. Jaz ne poznam niti vašega sina, niti vas, ter nisem od nikogar prijel 500 rubljev, da bi jih izplačal v tem kraji.“

„A meni je to nek gospod povedal,“ govori dalje kmetica, „ki dobro zná, da vam je moj sin izročil 500 rubljev. On mi je vas natančno popisal in mi dejal, da vas naj le poiščem in tirjam od vas izročene vam novce.““

„V tej zadevi vas je nekdo prevaril,“ reče general D., „povem vam po pravici, da ni lepo šaliti se s starostjo.“

„Nè, nè, gospod,“ povzame kmetica besedo, „tega on gotovo ni mislil, da bi se bil šalil z menoj. Gospod, ki mi je to povedal, ne izgleda takó. Prosim vas tedaj, ne zadržujte me dalje, nego izročite mi novce od mojega sina.““

„Idite z Bogom!“ reče general užé nejevoljen. „Jaz nisem nikjer kakih novcev prejel, ter vam tudi nobenih dati ne morem.“

„Tako? Vi tedaj tajite?“ reče kmetica. „Kaj tacega bi si pač ne bila mislila od tako imenitnega gospoda.“

V tem, ko se general in kmetica pričkata, dospel je car do postajališča. Ravno ko je v sobo stopil, hotela je kmetica oditi. Cara ugledavši, hitro pokaže s prstom nanj in reče: „Nu, zdaj ne bote mogli dalje tajiti, ker to je óni gospod, ki mi je povedal, da imate vi novce mojega sina v rokah.“

General D. je hotel caru ta prečuden dogodek povedati, ali Aleksander mu namigne, rekoč: „Le dobro pomislite! Ali niste vi od necega služabnika, ki v carskej zimskej palači peči kuri, prejeli 500 rubljev, da jih izročite nje-govej starej materi?“

General je razumil, kako in kaj car Aleksander misli. Ne pomišljuje se dolgo, vdari se z rokó ob čelo in reče: „Zdaj se spominjam! Dá, dá, prejel sem te novce; čisto sem pozabil nanje.“ — Nato obrnivši se h kmetici, reče: „Vi imate prav, mati! Takój bote dobili novce vašega sina.“ — To rekši, odprè popotni kovčeg (skrinjico) in odšteje ubogej ženi 500 rubljev v zlátu.

Kmetica, ugledavši toliko zlatih novcev, ostrmí. Plaho pogleda zdaj na cekine, zdaj na generala, ter si ne upa novcev pobrati. Vse svoje žive dni ni še videla toliko novcev. Ne more verjeti, da bi ti novi bili njej namenjeni. Naposled jo general opominja in reče: „Vzemite, draga mati, vzemite, to je vaše!“

Kmetica, tresòč se na vseh udih, odgovori: „Vzela bi rada te novce, da bi le znala, da jih moj sin ni ukradel.“

„Bodite brez skrbi v tej zadevi,“ reče car ter nagovarja ubogo mater, da naj vzame zlatnike.

„In od kod ima moj sin toliko novcev?“ vpraša uboga mati ruskega cara.

Nató Aleksander: „Car je, ni davno tega, podaril vsem svojim služabnikom nenavadni dar, in tudi vaš sin je o tej priložnosti, ker se vrlo obnaša, prejel 500 rubljev v zlátu?“

„Ali res!“ vzklikne vesela mati in solzé se jej vderó po licih. „Bog poživi cara na mnogaja leta! O da bi bila pač tako srečna še pred smrtjo videti carovo lice!“

Aleksander je bil zeló ganen, a general D. ni mogel dalje vzdržati veselja v svojem srci, upajoč, da se ne bode zameril svojemu gospodarju, ako ga seznaní z ubogo kmetico, zatorej reče:

„Vaša želja se vam je izpolnila, mati! Evo, poglejte cara pred vami!“

Te besede čuvši, zgrudi se uboga žena pred carove nogé. Niti besedice ne more izpregovoriti od strahú zaradi velike predrznosti svoje.

Car Aleksander jej ukaže, da naj vstane, ter jej prijazno reče: „Zeló me veseli, ker čujem, da imate tako vrlega sina, ki vas z vsem tako lepó oskrbuje. A vaša poštenost je tudi vam v veliko pohvalo. Da ne bote dalje pomanjkanja trpeli na svoje stare dni, nakažem vam užitnino iz moje carske blagajne do smrti. Tudi ne zabim vašega vrlega sina, ki svojo mater takó prisréno ljubi.“

## Mati božja in nema kraljica.

(Legenda.)

Svoje dni je živel kmetič v velikih stiskah in nadlogah. Smrt mu je vzela ljubo ženko, a nesreča ga je pripravila ob vse premoženje, da mu nič ni ostalo, kar mu je bilo ljubo na svetu, razven majhene hčerke. Sam sebe ni imel s čim preživeti in vendar je moral še za hčerko skrbeti. In da je otrok silo trpel, to ga je bolelo hujše od lastnega trpljenja. Necega dne je šel v gozd pred kapelico matere božje in je bridko tožil njej svojo nadlogo, češ, ona zna in umeje žalost stárissev, ki morajo gledati lastnega otroka v sili, pa mu ne morejo pomagati. In glej! takrat se mu prikaže mati božja kot kraljica nebes in zemlje v srebrnih oblacih z zlato krono na glavi, obdana s trumo angeljev. Marija se je usmilila siromaka in je vzela njegovo hčerko s seboj v nebesa. V nebesih je bilo hčerki neizrečeno dobro, jedla, pila in igrala se je z angeljčki, oblečena je bila v lepo belo obleko, obšito z bliščečimi zvezdicami in vsak dan je postajala večja in lepša. A mati božja je hotela njeno pokorščino skušati, zato jej izroči vse ključe nebeškega kraljestva, rekoč: „Dvanajst vrat smeš odpreti, kadar hočeš, a trinajstih nikoli!“ Deklica je odpirala vrata za vrati in povsod je našla kaj lepega in čudnega. „Kaj neki zapirajo trinajsta vrata?“ misli si. Od zdaj jo je radovednost hudo mučila. Naposled se ni mogla več premagati in je odprla tudi trinajsta vrata. Ali kazen za njeno nepokorščino jej je bila užé za petami. Kmalu pride mati božja in jo posvari, da je bila tako nepokorna. Deklica je sicer tajila, ali nič ni pomagalo; mati božja jej vzame ključe, zapodí jo iz nebeškega kraljestva nazaj na zemljo in deklica ostane nema (mutasta), dokler ne bo voljna pripoznati svoje pregrehe.

Na zemlji se je deklica ljudi tako bala, da je v gozdu prebivala, od korenin in zelišč se živela in v votlem drevesu prenočevala.

Necega dné se prigodí, da je bil kraljev sin v tistem logu na lovu. Kraljevič je deklico našel in njena lepota ga je tako očarala, da jo je s seboj peljal in za ženo vzél, da-si je bila nema.

Za leto dní jima je Bog dal sina. Tisto noč se jej prikaže mati božja in jo opominja, naj pripozná svojo pregreho, in ker kraljica tega ni hotela, vzela jej je Marija otroka in ga odnesla s seboj v nebesa.

Za leto dni jima Bog dá družega sina. Zopet se jej prikaže mati božja in jo opominja, naj spozná svojo pregreho. A zamán, tega kraljica ni hotela, zato jej vzame Marija tudi družega otroka in ga odpelje s seboj v nebesa.

Ljudstvo je začelo godrnjati in govoriti, da kraljica na hudoben način od Boga jej poslana otroke pokončuje; ali kralj jo je neizrečeno ljubil in zato se nihče ni upal, kaj žalega jej storiti.

Tretje leto podarí Bog kraljici tretjega otroka in tretjič se jej prikaže mati božja, pripelje njuna poprejšna otroka s seboj in jej obljubi, da jej oba otroka nazaj dá, ako spozná svojo pregreho; ako pa neče tega storiti, vzame jej še to tretje dete, ljubeznjivo hčerko, in jo odpelje s seboj v nebesa. Kraljica pa je ostala trdovratna in mati božja jej je tudi hčerko vzela.

Zdaj se pa nevolja ljudstva ni dala več potolažiti. Vsi so zahtevali, da se kraljica za svoje hudobije mora s smrtjo kaznovati. Kralj je žaloval, a ni mogel nič pomagati. Kraljico so obsodili, da se ima sežgati.

Užé je stala kraljica privezana na gromadi, katero so na štirih krajih podžigali. Kralj je obupajoč gledal ta strahoviti prizor iz svojega poslopja, a spodaj je množina radovednega ljudstva čakala kraljičine smrti. Takrat v zadnjem trenutku, ko so jo užé smrtne bridkosti obdajale, spomnila se je, kako se je pregrešila s svojo nepokorščino in pozneje s svojo trdovratnostjo do nebeške kraljice, in kako bi zdaj rada, ko bi jej mogoče bilo, z odkritosrčnim izpoznanjem vse popravila. To je mislila v srci — in glej! užé jej je bilo odpuščeno. Ogenj je ugasnil in kraljica je začela govoriti ter je javno povedala svojo pregreho. A nad njo so se nebesa odprla in mati božja v srebrnih oblacih je prišla, v naročji s preljubeznjivo deklico in na vsakej strani po jednega dečka, ter je vse tri izročila materi. Vsi so bili srečni in zadovoljni, ter so hvalili Bogá za toliko dobroto.

*Zapisal J. S—a.*

### Kako se godi lenuhu.

Lipe je bil drugače priden deček, samo v šolo ni rad hodil. Mirno sedeti in učiti se, to se mu ni dopadlo. Če je le kak izgovor našel, prosil je mater, da bi smel domá ostati. Ker je bil materin ljubljeneec, dovolili so mu mati večkrat, da je smel iz šole izostati. Njegov oče o tem niso nič znali, ker so bili večjidel po opravkih iz doma.

Naposled je to vedno izostajanje iz šole tudi materi užé presédalo, ker Lipe je hotel malo ne vsak dan domá ostati. „Lipe!“ rečejo mu mati, „tú je užé preveč. Tega ne trpim dalje. Kakó se boš kaj naučil, ako boš vedno iz šole izostajal? In če ostaneš nevednež, kaj porečejo oče k temu?“

Lipe takój iz začetka ni vrjel, da so resnica te materine besede. Zató kmalu zopet pride in prosi mater, da bi smel domá ostati. A mati mu rekó: „Nè, Lipe, od zdaj mi ne smeš niti jednega dné več šole zamuditi. Ne dovolim ti nič več. Gospod učitelj tega ne vidijo radi in tudi tebi je v kvaró.“

Lipe naredi kisel obraz ter grè.

Vidèč, da prošnje nič več ne pomagajo, začel je to stvar drugače. Ko ga zopet ni veselilo v šolo iti, naredi se bolnega. Zdaj ga boli glava, drugekratí zobjé, in drugič se zopet izgovarja, da ga trga po ušesih, da ga grize i. t. d. Če je bil tudi užé cel teden zdrav, pa je prišla sobota, zbolel je gotovo. Zakaj neki? Nu, ker se je ta dan v šoli ponavljalo vse, kar so se otroci čez teden naučili, in je bil vsak otrok gotovo vprašan.

Nekoč ostanejo oče zaporedoma več tednov domá. In zdaj so videli, kaj Lipe uganja. Oče so kmalu spoznali, da se deček le bolnega dela, ter je prelén, da bi šel v šolo. „Le počakaj!“ rekli so sami pri sebi, „tebi bom tvojo bolezen užé odpravil.“

Ko je bila zopet sobota in je zunaj solnce prijetno sijalo, reče Lipe materi, ki so ga vzbudili, da bi šel v šolo: „Oh, mati, jaz danes ne morem v šolo, vrat me boli!“

Mati mu vrjamejo ter ga pusté ležati. Ko je pa bila ura devet, hoče Lipe vstati, ker si misli, zdaj ga nihče ne bo v šolo silil, ker je užé tako prepozno. A zdaj stopijo oče v Lipetovo spalnico in z resnim glasom rekó: „Ne, ljubi Lipe, ti nikakor ne smeš vstati, ker si bolan.“ „Ne, ljubi oče,“ odgovori Lipe, „zdaj mi je užé boljše. Vrat me je tudi nehal boleti.“

„Bog varuj, Lipe! tako hitro se ne ozdravi, kdor zbolí. Ostani le v postelji, povedal ti bom užé, kdaj smeš vstati.“

To rekši, otidejo oče, in Lipe je moral ubogati, ker znal je, da očetu ne sme nasprotovati.

Uro pozneje stopi zdravnik v sobo. „Slišal sem, Lipe, da si nevarno zbolel in zato pridem k tebi, da te pogledam,“ nagovori ga zdravnik.

„O ne, gospod zdravnik; užé mi je bolje. — Čutim se čisto zdravega.“

„Nu, bomo videli. Pokaži mi jezik in daj mi žilico potipati.“

Lipe, to se zna, moral je ubogati. Vendar se je nadejal, da ga bo zdravnik za popolnem zdravega spoznal. Ali kako se ustraši, ko mu ta reče: „Lipe, ti moraš tri dni v postelji ostati in zapisal ti bodem zdravila.“

Zdravnik je govoril poprej z očetom in dobro je znal, zakaj je takó ukazal.

Dve uri pozneje so bila zdravila v hiši, grenka kakor pelin. Lipe jih ni mogel piti; a moral je, ker so mu oče ukazali. Lipe joka in pravi: „Oh oče, saj sem užé zdrav!“ Ali vse zamán, oče mu niso vrjeli.

Mnogo hujše nego grenka zdravila, bilo je za Lipeta to, da je moral v postelji ostati ter ni smel nikakor na noge. Sijalo je zunaj solnce tako prijetno in ljube ptičice so na vrtu tako veselo ščebetale. Otroci so se igrali zunaj pred hišo, da se je veselo vriskanje slišalo v hišo, kjer je Lipe ležal zdrav v postelji, a nihče mu ni hotel vrjeti.

Užé prvi dan mu je bila cela večnost in družega dné mu je bilo še hujše. Prosil in prosil je, da bi ga pustili iz postelje, ali oče tega niso pripustili. Rekli so: „Nè, Lipe, ti si bolan in zdravnik je ukazal, da ti je tri dni v postelji ostati; slušati moraš!“

Tretji dan je bil mlademu lažnjivcu strašna muka. Dolg čas mu je bilo in komaj je čakal večera. Noč nastane, a Lipe ni mogel spati. Kaj mu je začeti? Lipe joka in stóka, kakor bolnik, ki mu je najhujše bolečine prestajati.

Mati bi ga bili radi rešili te muke, ali oče so bili neizprosljivi. Rekli so: „Nè, lenuha, ki se noče učiti, moramo popolnem ozdraviti!“

Četrti dan pridejo oče zopet v sobo k Lipetu. V tem trenutku skoči Lipe iz postelje, pade na kolena pred očeta in jokajoč prosi: „Oh, ljubi, dobri oče, pustite me iz postelje! Povem vam odkritosrečno, da nisem bil bolan, nego le v šolo nisem hotel hoditi. Od sih dob hočem vsak dan v šolo iti in se prav pridno učiti.“

„Glej, Lipe! samo to sem hotel slišati od tebe,“ rečejo oče, „zdaj smeš zopet iz postelje in vrjamem ti, da si zdrav.“

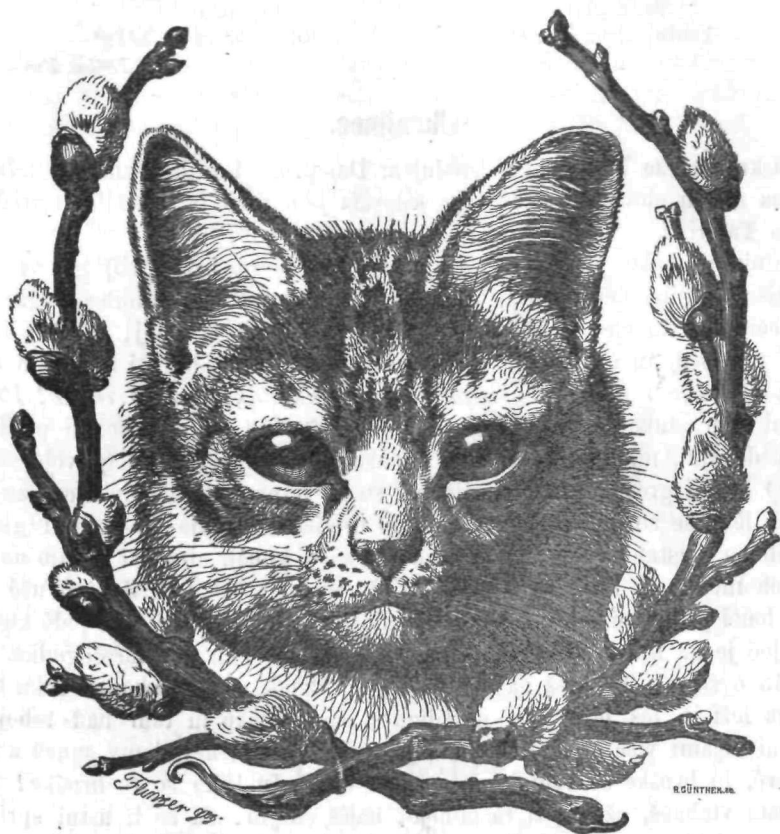
Kdo je bil sréčnejši od Lipeta! Hitro skoči iz postelje, obleče se, vzame torbico na hrbet in hití v šolo. Od tega dné ni se nikoli več branil šole.

Šola je veliko polje, kjer se vedno seje in obdeluje; šola je prodajalnica, kjer se vse najboljše in najdražje blago lahko nakupi in pridobi. Zatorej otroci, hodite radi in veselo v šolo, ter si nabirajte kakor pridne bučele medú učenja in modrosti!

*Tone Brezovnik.*



## Nepričakovani píruhi.



V mladolétнем  
 Tednu cvétnem  
 Mačico pozdravlja vsák,  
 Ki je skrita  
 In zavita  
 V svoj kožušek pregorák.

Minka mala  
 Radovala  
 Tudi stvarce se mladé,  
 A združila  
 V venec vila  
 Drôbni véjici je njé:

Ovijale,  
 Svit dajale  
 Kakor lep okvir cvetan  
 Bi sladkosti,  
 Oj, radosti!  
 Jutri na vstajenja dan.

Glej, medéna  
 Draga njéna  
 Vže povitica stoji  
 Vencu v srédi,  
 In' besédi  
 Čud ustavlja zdaj moči!

Minka vneta  
 In zavzeta  
 Delo svoje zrè moléèč,  
 Ga hvalili,  
 Mu čudili  
 Stáriši so se ljubèč.

„Čas je spati,“  
 Déje mati,  
 „Dúšica mi, lahko noč!“  
 Minka mala  
 Je zaspala  
 V zlatih sanjah se smíjoč.

Jedva jasna  
 Zôra krasna  
 Vzplava k višku vrh gorâ,  
 Ko vže vstane,  
 V sobo plane,  
 Kder je sreča nje srcâ.

A strmeča  
 In boječa  
 Tam na pragi obstoji:  
 Iz okvíra  
 Va-njo vpíra  
 Pôgled bistrih se očíj!

Al' zgodilo  
 Se je bilo  
 Čudo? — kaj li móžno je,  
 Da medéni  
 Dragi njéni  
 Základ bi oživljal se?

Ne, izginil  
 Je in minil,  
 Nij ga tira ni sledú,  
 Le rujava  
 Mačja glava  
 Venkaj gleda iz cvetú!

Minka mala  
 Je jokalá  
 Tožno bilo jej srcé;  
 „Oh,“ vzdihuje  
 In žaluje,  
 „Kdé povitica si, kdé?“ —

*Lujiza Pesjakova.*

## Ukrajinec.

Ukrajinci so Malorusi na srednjem Dnjepru. Ukrajina znači deželo, ležečo na mejah slovanske zemlje; sosedovala je namreč ta pokrajina v srednjem veku s Tatari.

Čujmo, kako preslavlja Ukrajinec svojo domovino: „Nij ga na svetu krásnejšega kraja, nego si ti, Poltavaska gubernija! Za Boga milostívega, kaka ta gubernija! In step in lésov, in vrtov in zarastlih globelij, in ščuk in karazov, in višenj in črešenj, in nápojev in volóv, in dobrih konj in dobrih ljudíj, vsega, vsega je v obilosti! Tu mi je tako lahko dihati, tako veselo! Pridem v borni stan, takój mora čépica na zemljo, jaz pa brzo na koleni pred svetimi podobami, molim in plačem. O kako ljubi najsvetejši Bog svoje stvari!

O košnji gredó naši mladeniči na stepo, naprej ataman in drugi za njim molčéč, le kose se bliskéčejo in trava in cvetice sklanjajo pred njimi glavice. Pokosili so, nastane večer; ta ki je domá kašo kuhal, obesivši sukno na vile, zleze na mogilo in kliče in kima, naj bi šli večerjat. Pred kôčo užé stojé veliki lonci polni v masti topečih se knedljev; kosci so prišli, užé jedó knedlje, natikajoč je na lesene vilice in pripovedujoč si pri tem dnevne dogodke.

In o žetvi! Tu greš na vrt, vležeš se vznak pod hruško, in roka ti leží in noga leží in ves ležiš; tu povzdigneš oči k višku in tam nad teboj mej temnimi vejami visé kakor zlate kaplje zrele hruške; nevedoma suneš z nogó ob drevó, in hruške se vsujejo nate kakor dež. In kake so te hruške! jedva je v usta vtakneš, užé se ti razplínejo, najéš se jih, da se ti ustni sprijemljete in ti lahko postane okoli srcá, takó so zrele in slastne! In kadar prizori jesen, tu vzletíš tjá na stepo znebiti se moreče tóge. „Privédi mi konja, dečko!“ veliš. Glej, užé drčíš na rižanu po stepi! Zarés krasen konj, in to sedlo na njem, kako je lično, kosaško. Zajec se je splašil, glej ga, kako jo briše po stepi, in ti za njim na rižanu po strnišči in po polji in po pašniku, in to brzo, da ti veter požvižgava memo ušes in ti sapo zapira; to, to je veselo! In ni ga bilo še zajca, ki bi bil utekel! Užé se vračaš v vas in zajec opléta tí o boku privezan k sedlu. Počasi jezdiš kadèč iz pipe; kmalu si domá, in tu je jedí obilo, to ti pojde v slast po takej jéži. Le urno v kôčo in za mizo; tu jéš dobro raco, kašo, pečeno prasè, to ti je večerja, da ne kmalu take! Vrhu tega izpiješ polič trnovnika ali kake druge kapljice, če ti je na izbéro ter ležeš počivat, sam svoj gospod!“

v.

## Kozaci.

Ukrajincev brat je Kozak; njegova domovina se razprostira na obalih šumečega Dnjepra v divjem Zaporožji. Tu so se za časa tatarske vlade zbirale bojevite čete pridobivajoč si s smelimi boji s Tatari velike močí. Iz

## V.

Vrána pôje: korenják!  
 Mej pšenico je oslák;  
 Vdód se glási: úp, up, úp!  
 Žito bóde v dober kúp;  
 Želna kliče: pív, pív, pív!  
 Naša dékla gre v pustív;  
 Kukavica: kú, ku, kú!  
 Cesar gléda iz gradú,  
 Svítli cesar, cesarica,  
 Králj zamórski in kraljica;  
 Tènkí mládi gospodiči,  
 Cesaríci in kraljíci;  
 Lépe mláde gospodične,  
 Cesaríčne in kraljíčne.

Jaz mej njimi rad bi bil,  
 Támkej skákal, jèl in píl!  
 (Jaz bi ž njimi ráda bila,  
 Tám plesála, jéla, píla!)

## VI.

*Kadar se otrok učí držati žlivo.*

Déte môje! prími žlivo  
 Z désno róko, ne z levico!  
 Désna róka — lépa,  
 Léva róka — slépa;  
 Désna róka — práva,  
 Léva je zmešnjáva:  
 Ali kdór je oberóč,  
 Ták oprávi vse gredóč.

M—L.

## Tolmác.

Da bi se té pésence laže razuméle do konca, zató se jim dodáje tolmaci tacih beséd, o katerih je mísliti, da ne bodo obče znane. Začéti hočemo od I. pésence, ki je bila užé natisnena v 3. „Vrtci“ létošnjega léta.

I. Pogonjč, kdor pomaga pastirju črédo „poganjati,“ in sploh, kdor kaj „pogánja.“ — Čáda, črna krava. — Keblica, néka leséna posóda; der Kübel.

II. Vitoròg je vol „zavítih rogóv.“ — Kámba, lesén lók (Bogen), ki gré volu okolo vratú in potlej góri v leséni járem. — Kóla (srédnjega spola množstvenega števíla), to je vóz, der Wagen; križevátna kóla, neokována, vsa leséna kóla; križevátno koló, neokováno, vse leséno koló, katero ima samó štiri perésa ali špice, ki gredó po dvé in dvé vzpóred (parallel) ob péstu (Nabe) góri do platišča (Radfelge), ter se ob péstu na „križ“ prerezávajo. — Prédnja, zádnja préma, prédnji, zádnji konec vozá. — Pólza (Reibescheit) je v prédnej prémi taka deščica, po katerej se drgne in „polzí“ sóra (Langwiede). — Prégelj je lesén klin, ki se skozi jármovo góz ali trto (jármovko) vtákne v prevrtano ojé, da se „vpréže“ ojé k jarmu. — Rusín, zamòklo-rujav ter ob enem tudi morógast vol. — Od sebe, bú! takó kmet poganja vola, kadar mu velí, da bi šel „od sebe“ ali na lévo.

III. Samopáša je živál, katera se hoče vedno stráni od čréde „sama pasti,“ in tudi prešíren otrok se imenuje samopáš. — Krpèzica ali krepélec; der Knüttel. — Rák se imenuje osmokrák zató, ker ima „osem krakóv“ ali nóg. — Samíce so jérhaste hlače od ene „sáme“ kože storjene, a ne od dvéh.

IV. Kolovôden je, kdor „kolo vódi,“ in sploh, kdor kako stvár „vódi“ (der Anführer). Srb ima svoj poseben plés, ki ga imenuje „kolo“ (der Ringelreihen). — Predhodníca, (namésto: predhodníca), takó se imenuje danica, kakor da bi vedno „hodila pred“ vsémi drugimi zvézdami.

V. Oslák je nekák plevél; die Ackerwinde. — Vdód ali vdèb; der Wiedehopf. — V pustív iti Dolénjcu znáči: iti po svétu in se potem nikóli ne povrniti domóv, ter nikóli ne dati glasú o sebi. — Zamórsk je, kdor prebiva „za mórjem“ ali na ónej stráni mórja; „múr“ ali „múrin“ je črn človek (der Neger), a ne: „zamórec“ ali: „zamúrec.“ — Cesaríč je cesárjev sín, a kraljíč kraljev sín, cesaríčna cesarjeva hči itd.

VI. Oberóč je, kdor z „obéma rokama“ jednako lehkó déla: z levico, kakor z desnico. — Gredóč ali hitro oprávi.

M—L.

## Prirodopisno - natoroznansko polje.

### Oves.

Oves (*Avéna sativa*, Hafer) šteje se mej travnate rastline, ki imajo okroglo, navadno zelnato, kolénčasto in po največ votlo steblo (bíl). Oves dandanes nikjer ne raste več divje, nego sejejo ga povsod kot jaro žito posebno po mrzlih goráh in v severnih krajih. Ovsu imamo po več vrst. Pri nas se dobiva navadno le dvoji oves: črni in beli. Ovsu se ne prilega vsaka zemlja, najrajše ima debelo, nekoliko mokrotno in zagnojeno zemljo. Ovsu mraz mej vsemi drugimi žiti najmanj škoduje, zaradi tega ga pri nas posebno po hribih radi sejejo, kjer druga žita zaradi mraza ne strpé tako rada. Oves zaleže največ v takih krajih, kjer je senózet in travnikov malo, ali kjer zaradi mraza trave za živinsko klajo sejati ne morejo. Ovsena slama je dobra piča za govejo živino, a zrnje dajejo večjidel konjem zobati, zatorej imenujejo po nekaterih krajih, posebno pri Belih Kranjcih oves tudi z ó b. Po nerodovitnih krajih, osobito po naših slovenskih hribih, pekó iz ovsene moke kruh ovsenják. Tudi kašo delajo iz ovsu. Pómneti je treba, da oves nima klasovja, kakor n. pr. pšenica in réž, nego látovje, kakor prosó in druge travnate rastline.

Med oves sejejo po nekaterih krajih tudi grahorko (*Wicke*), ki se neki prav dobro obnese. Kadar začne oves poganjati, dela mu grahorka primerno senco, in ga varuje, da mu suša preveč ne škoduje. Grahorka se po ovsu ovija in stori, da oves mnogo več zrnja naredí. Ovsena slama z grahorko ovita je živini, posebno ovcam, také tečna, da ni skoraj slabija od sená. Ako se po mlatvi mešani pridelek dobro premeče, lahko se oves od grahorke loči. In

če bi tudi nekoliko grahorke mej ovsom ostalo, nič ne dé, ker jo konji radi pozobljejo. — Oves sejati je najboljšje, kadar beli trn cvetje požene. Pravijo, da zgodaj sejani oves dá težko, jekleno zrnje, in ga je treba z brano prevleči, kadar je v plevelu.

Otroci, vse to vam je treba znati, ako želite, da bote kedaj dobri gospodarji.

T.

### O hrostih.

Hrosti (kebri) spadajo k žuželkam. Gorenji krili imajo roženasti, pod katerima sti skriti nagubani kožnati krili. Hrosti imajo grizoča usta, različno ustvarjene tipalnice, velike, sestavljene oči in po šest nog, ki jim so nekaj za tekanje, nekaj za plavanje. Kakor vam je, ljubi otroci, morda užé znano, se

nekateré žuželke mnogokrat preobrazujejo, predno se popolnem razvijó. Iz jajca namreč nastane najpred tako zvana ličinka; ta se nekaj časa redí in se potem izpremení v b u b o, iz katere izleze popolna žuželka. Ličinke hrostone imajo véasih nogé, in to so ogrci, ali so pa breznoge, in to so č r v i.

Skoro vse žuželke so človeku jako škodljive, ker pustóšijo gozde, travnike, vrte, polja in ovočno drevje — mučijo človeka in živali: zato pa je treba, da se upoznamo ž njihovim življenjem, da jih, kolikor se dá in more, gónablamo. Prirodoznanci jih poznajo do zdaj na osemdeset tisoč vrst (baž); a jaz vam hočem povedati le o rujavem hrostu nekoliko, katerega menda vsi dobro poznate.

Rujavi hrost je za tri centimetre dolg in črn, gorenji krili pa ima rúdeče-rujavi. Črni zadek se končuje v dolg navzdol zavít konec; ob stranéh ima bele trioglate pége. Hudobni otroci imajo z rujavim hrostom mnogo veselja. Privežejo mu nôge na kako nit in zdaj se jim zažaré oči od veselja, ko ubogi hrost zletí, a ga zopet k sebi potegnejo. Dobé se tudi otroci, ki rujavemu hrostu noge trgajo, dá, še celó „mline“ delajo natikajoč uboge živalce na ostre trne. To je grdó, to je neusmiljeno! Ali bi vam bilo všeč, otroci, ko bi vas kdo za nogo vlekel; ko bi vam kdo nogé izdiral; ko bi vas kdo na ostrine natikal? — „O gotovo bi nam ne bilo to všeč,“ porečete, „ker to bi nas bolelo.“ Ali mar mislite, da hrosta ne bolí? Védite: kakor vas, tako bolí tudi ubogo žival, torej ne bodite neusmiljeni z ubogimi živalmi! Škodljive hroste sicer smete gonobiti, in tako tudi prav storite; a treba jih je znati gonobiti na hiter način, da preveč ne trpé. To se zgodi najhitreje, ako se s kropom poparijo.

Rujavi hrost prileze iz zemlje spomladi koncem aprila ali v začetku meseca maja, zaradi česar ga Nemci zovó majnikovega hrosta (Majkäfer). Potlej se spravi na drevesa — posebno na črešnjeva — kjer glóje listje in cvetje. Zvečera zapušča drevesa ter brenčí veselo na okrog. Preživevši nekoliko časa na drevesih, spustí se na zemljo, zarije se po 3 centimetre globoko vanjo in leže jajca; po trideset jajček zleže navadno samíca. Rujavi hrost ima rad rahlo zemljo, zaradi tega jih v peščenej zemlji največ najdemo. V 30—40 dnéh se iz jajčec izvalé ličinke (ogrci), ki začnó objédati rastlinam nežne koreninice. Jeseni se ličinke zarijó globokeje v zemljo, a spomladi pridejo zopet bolj proti vrhu. To delo ponavljajo 3—4 leta v zemlji. V tretjem letu so najpožréšnejši. Koncem četrtega leta se zabubijo, t. j. zavijó se v mešičke in na spomlad pridejo potem kot popolni hrosti na dan. Lehko se torej umeje, zakaj jih imamo vsako četrto leto v tolikem številu.

Otroci! treba je, da se užé zgodaj, koj v začetku meseca maja, spravite na boj zoper velicega sovražnika našemu ovočnemu drevju — zoper rujavega hrosta. Zjutraj zarana in zvečera pridno otresajte drevesa, pod katera razpoložite kako rjuho, v katero vam bodo padali hrosti. Nabrane hroste potem popárite s kropom in jih rabite za gnoj. Poparjeni hrosti se namreč zmešajo z žgano ilovico in živim apnom (na 56 Kilogramov hrostop je dovolj 16 Kilogramov ilovice in 5 Kilogramov apna). Tako zmešane hroste vržemo potem v velike pokrite jame. Ko hrosti v tej zmési popolnem segnijó, imamo prav dober gnoj. Z rujavimi hrosti pa tudi lahko domačo perotnino pitamo, posebno jih race in purmani radi jedó.

*Janko Leban.*

## Srebro.

Srebro je dragocéna kovina, ki ima lepo, belo leskečo se barvo. Srebro je mehka in jako raztézna kovina, zato se dá kovati v najlepše umetnine in se lahko razvleče v najtanjše niti. Ker se na zraku srebro ne izpremeni in tudi ne izgubi svojega léska, zato se prišteva med plemenite kovine. Srebro se v naravi pogostoma dobí samočisto, a največ ga je v zvezi s svincem v srebrnatih svinčenih rudah. Dobiva se iz tacih rud čisto srebro, ako se pri pristopu zraka te rude žarijo na plavniku; s tem se svinec izpremeni v tako imenovani srebrni glaj, a čisto srebro ostane na dnu plavnikovega ognjišča. Srebrne rude se nahajajo v našem cesarstvu v Rudogorji, Příbramu in v Johanimovi na Češkem, v Kremenici in Ščavnici na Ogrskem in v nekaterih krajih na Sedmograškem. Iz srebrá izdelujejo raznovrstne stvari, lepotíne in umetnine, rabijo ga za posrebovanje in mnogokrat tudi v zdravilstvu. Iz srebra se kujejo srebrni novci, recimo: petíce, desetíce, dvajsetíce, četrtrgoldinarji, goldinarji, krone in tolarji.

Ker je pa čisto srebro premeško, prehitro bi se oglodálo in izlizalo idóč iz rok v roke, zato se novčnemu srebru vselej pridá nekoliko bakra, da trdneje postane. Takó imajo naši srebrni goldinarji 9 delov srebrá in 1 del bakra, dvajsetíce 5 delov srebra in 5 delov bakra, in desetíce 4 dele srebra in 6 delov bakra v sebi.

### Živo srebro.

Živo srebro je jedina pri navadnej toplini tekoča kovina; srebrno bele barve je, močno svitlo in se v naravi nahaja samočisto ali pa v zvezi s srebrom in žveplom. Žívó srebro se pri 40° C. mraza strdí in se dá kovati; v vročini pri 360° C. pa vré in se izpreminja v brezbarvne soparje, ki so zdravju zeló škodljivi in naredé slinavost ali slinotok, otekanje dlesna, slabljenje, hiranje in malokrvnost. Živo srebro malo ne vse druge kovine v sebi raztopí, in zato se rabi za dobivanje srebrá in zlatá iz dotičnih rud in za pozlačevanje. Rabi se tudi v gorkomére in tlakomére, za obkladanje stekla na zrcalih, in v izdelovanje cinobra (živo srebro in žveplo), ki je krasna, živo-rudeča, strupena barva. Mnogo živega srebra se rabi tudi v zdravilstvu proti raznim boleznim. Največ živega srebra dajejo južnoamerikanski rudniki, a pri nas se ga največ dobiva v Idriji na Kranjskem.

*J. Kotnik.*

## Razne stvari.

### Kratkočasnica.

\* Žid najde pri cesti spečega popotnika, poleg katerega je tudi nekaj v ruti zavitega oblačila ležalo. Bližej stopivši, vzame žid ruto z oblačilom ter grè hitro svoj pot naprej. Popotnik se prebudivši, vidi, da mu ruta z oblačilom manjka. Ko se vzdigne, ugleda užé precej daleč žida z ukradenim blagom po cesti naglo koráčati. Hitro

stopi za njim, prime ga in pelje pred sodnijo. Žid se izgovarja, da je blagó našel, a ne ukradel. Sodnik reče: „Tukaj stoji popotnik, kateremu ste blagó vzeli.“ — Žid odgovori: „Nu, kaj hočete več dokazov, našel sem tega popotnika in blagó poleg njega; blagó sem pobral, a popotnika sem ostavil, ker je pretežák, da bi ga nesel.“

## Rešitev računске naloge, šaljive uganke, rebusa in odgonetke uganek v 3. „Vrtčevem“ listu.

Rešitev računске naloge:

To se zgodi, ako naslednja števila odštevaš:

$$9\ 8\ 7\ 6\ 5\ 4\ 3\ 2\ 1 = 45$$

$$1\ 2\ 3\ 4\ 5\ 6\ 7\ 8\ 9 = 45$$

$$8\ 6\ 4\ 1\ 9\ 7\ 5\ 3\ 2 = 45$$

Znesek številk vsacega teh števil je 45.

Prav so jo rešili: Gg. Jarnej Rajar, učitelj v Žabljah; Ambrož Poniž, učitelj v Rifenbergu; Jože Pogačnik, dijak v Gorici in Maksimilijan Jeglič, učenec v Gorici.

Rešitev šaljive uganke:

*Dve, ker one sveče, katere pustiš goréti, popolnem izgoré.*

Prav jo je rešil: Gosp. Ambrož Poniž, učitelj v Rifenbergu.

Rešitev rebusa:

*Za vélikim petkom pride vélika nedelja.*

Prav so ga rešili: Gg. Ant. Žnidarčič v Premu; Peter Kogoj, vpok. nadučitelj v Tolminu; M. Rant, učitelj v Premu; Ambrož Poniž, učitelj v Rifenbergu; G. Koželj, učit. v Št. Gothardu; A. Kmet, učitelj v Trziči; Josip Radež, diurnist v Logatcu; Vekoslav Bregant, učitelj v Negovi; Jožef Pogačnik, dijak v Gorici; Maksimilijan Jeglič, učenec v Gorici; Ant. Žnidaršič, Janez Zakrajšek, Ludvik Hudovernik, Janez Hočevar, Oto Skender in Jožef Levstek, učenci v Vélikih Laščah; Alojzi Karba, učenec v Ljutomeru; Vilko Maurer, učenec na Raki; Jožef Zanoškar, učenec v Ljubljani; Tone in Janko Pezdirc, dijaka v Novomestu; Nik. Požek, dijak v Novomestu; Matej Germ, Jože Germ, France Penca, Nace Sitar in Ant. Novak, učenci v Novomestu; Lavoslav Bolko, Venceslav Blažko in Dragutin Frljan, učenci v Lokavcu; Dragutin Grilec, Anton Dokler, Ferd. Kranjc, Iv. Pavšar, Tomaž Vrečar, Jos. Žumar, učenci v Vojniku; Miha Šaju in Jan. Gašperčič, učenca v Premu; Ant. Čvenkelj, učenec v Sevnici. — Jozefa Graul v Višnjigori; Antonija in Pavlinka, gospodični v Vel. Laščah; Jul. Pavčič, Mar. Hudovernik, Franca Ladiha, Ivanka Tomšič, Mar. Udovič, Ana Juvanc, Marija Juvanc in Mar. Žlindra, učenke v Vel. Laščah; Tončka Šavnik, učenka v Biljah; Aleksandra Potre, učenka v Reichenburgu; Rezika Nidorfer, Mar. Podgajšek, Lizika Knapič, Lucija Ríbežl, Neža Oevirk,

Ana Golob, Marija Krušič, Mar. Valand, Pavlina Križan, Alojzija Igrišnik in Franja Lipovšek, učenke v Celji; Lucija Berger in Terezija Kupnik, učenki v Vojniku; Milica Volkova, Vekoslava in Slavvoja Slokar, učenke v Lokavcu; Marija in Franjica Vever, Jozefa Ganza, Mar. Frank, Helena Nemeč, Mar. Gerl, Marjeta Matko, Antonija Seles, Mar. Renko, Mar. Kraljič in Franjica Valenčič, učenke v Premu.

Odgonetke uganek:

1. Ptica; 2. Sova; 3. Želva; 4. Zélnata glava; 5. Kumara, kadar se naredi za solato.

## Uganke.

- 1) Skozi meso gré, a živo ni; kaj je to?
- 2) Jedna sama sveča vsemu svetu zadosti?
- 3) Majheno je in okroglo; iz ječe v ječo skače; ves beli svet obajde (obide). Kaj je to?
- 4) Jedno telo, a brez duše. Kaj je to?
- 5) Kdo je najhitrejši?
- 6) Kdaj se kokoši najbolj bojé lisice?
- 7) Kdaj vrabec ne krađe žita?

(Odgonetke ugnek v prihodnjem listu.)

**Lístnica.** Gosp. J. F. v K.: Vašim pesnim bi treba še mnogo poplave. — A. B. v T.: Nekaj tacega se užé v poprejšnih „Vrtčevih“ letnikih nahaja; zatorej ne moremo sprejeti. — J. T. v M.: Pride na vrsto! — F. Š. pri sv. J.: Rebus v tej obliki nima pravega poména. — J. P. na V.: Zdaj ni bilo mogoče. — A. P. v P.: Vaše pesni bomo skušali nekoliko opiliti, ako se bo dalo; v tej obliki jih ne moremo sprejeti. — J. K. v M.: O strupenih rastlinah smo užé v poprejšnih „Vrtčevih“ letnikih mnogo prinesli. Želeli bi, da bi svojim spisom dali kako drugačno obliko, n. pr. v povestih. — Nekaterim drugim našim pisateljem: Vseh spisov še nismo mogli pregledati. Kar bodé dobrega, radi bomo sprejeli; prosimo le večkrat kaj. Posebno bi nam ugajale kratke in poudéne povesti bolj v eselega zadržaja.

## Zahvala.

*Naš domačin preč. g. Franjo Tomšič, duhovnik v Kazlah je blagovolil tudi letos naročiti „Vrtec“, za najpridnejšega učenca naše šole.*

*Za to mnogoletno, zvesto, neomahljivo naklonjenost izreka podpisano ravnateljstvo blagemu gospodu dobrotniku in šolskemu prijatelju svojo resnično in iskreno zahvalo. Bog plačaj!*

*Ravnateljstvo 3. razr. ljudske šole v Vélikih Laščah 9. sušca 1880.*

*Jos. Pavčič.*